

A nagyváradi Léda-ház magánya

Ady Endre múzsájának villája az RMDSZ-es pártalapítvány tulajdonában sem vált közösségi házzá

Nagyvárad egyik legromantikusabb, ugyanakkor legvitatottabb épülete Ady Endre múzsájának villája, ismertebb nevén a Léda-ház a város főutcáján éli 21. századi kálváriáját. Az RMDSZ egyik alapítványának a tulajdonába kerülve évek óta elhanyagoltan áll.

Nemcsak az erdélyi magyar lapok, de a román média is megszéllőztette a ház körüli tulajdonjogi huzavonát is. Főleg azután, hogy az RMDSZ-es Mecénás Alapítvány az önkormányzattal szembeni adóhátraléka miatt kénytelen volt egy olyan cserébe bocsátkozni, amelyben a félig megépített, de már porladozó Ady-központ és a torzóban maradt szállodát odaadta a nevezetes ingatlanért, negyed árban. Így került Ady Endre egykori szerelmének villája párttulajdonba, amely Léda (Brüll Adél) anyai nagybátyjának, Stern Mártonnak volt a tulajdona. Léda családja 1902-ben költözött a stílusos főutcai úrilakba.

Volt, nincs Ady-központ

A félkész Ady-központot 2016-ban lebontották, amelyet a magyar ál-

Emberségről példát, vitézségről formát ők adnak! Erdőbölküti gyerekek takarítják a „mecénások” házát

lam támogatásával 2003–2004-ben épített az RMDSZ-hez közel álló Mecénás Alapítvány. Az Ady Endréről elnevezett mintegy 600 négyzetméteres hasznos területű konferenciaközpontot és a mellé tervezett szállodát a Lotus Center társaság vásárolta meg az önkormányzat által szervezett árverésen.

Az Ady-központ lebontását követően Csomortányi István, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) Bihar megyei szervezetének elnöke követelte, hogy a Mecénás Alapítványt létrehozó helyi RMDSZ-vezetők számoljanak el azzal a 800 ezer euróval, amely a központ felépítésére kapott magyar állami támogatásból eltűnt. Csomortányi szerint ennyit tesz ki

a Mecénás Alapítvány által kapott magyarországi állami támogatás és a cserében kapott Léda-ház értéke közötti különbség.

A néppártos politikus az Ady-központot felépítő Mecénás Alapítvány és az épületet lebontó Lotus Center társaság közötti egybe-

sőt arról is tudósítottak, hogy többszöri pénzbírságot is kiróttak az alapítványra (alkalmanként 1500 lej) a paragon hagyott udvar és az elcsúfított utcafront kapcsán.

Szabó Ödön Bihar megyei RMDSZ-es parlamenti képviselő, az alapítvány ügyvezetője „ten-

A téma korántsem merül ki az ingatlanok cseréje vagy árkülönbözete kapcsán, bár az erdélyi sajtóban még ma is visszatér, hogyan úszott el a magyarországi támogatás háromnegyede a Sebes-Körösön.

esésre is nemegyszer felhívta a figyelmet. Hozzátette, mind az alapítványt, mind a nagyváradi plázát működtető társaságot Mudura Sándor üzletember hozta létre. Ugyanabban az esztendőben Szabó Ödön, az RMDSZ Bihar megyei szervezete és a Mecénás Alapítvány ügyvezető elnöke a sajtó megkeresésére azt állította: az alapítvány hiánytalanul elszámolt a magyar kormány felé, így a maga részéről lezártnak tekinti az ügyet.

A villa diszkrét bája

A téma viszont korántsem merül ki az ingatlanok cseréje vagy árkülönbözete kapcsán, bár az erdélyi sajtóban még ma is vissza-visszatér, hogyan úszott el a magyarországi támogatás háromnegyede a Sebes-Körösön. A panama mögött a villa állagának romlása, elhanyagoltsága is folyamatos pellengér a „mecénások” számára.

Az elmúlt években a Krónika napilap is foglalkozott az ebek harmincadjára hagyott Léda-házzal, az előkertjében méteresre nőtt gyomnövényzettel, az udvarán felhalmozódott szeméttel. A Bihar megyei sajtó 2014-ben többször is beszámolt arról, hogy a nagyváradi Főutca lakói nem egy ízben tettek feljelentést a Mecénás Alapítvány ellen, a Léda-ház kapuján belül burjánzó gyomnövényzet miatt,

fagyok beálltával engedi láttatni a ház valódi szépségét.

A közelmúltban mégis történt valami, ami mosolyt csalt a Bihar megyei újságolvasók arcára...

Diákok takarítottak

Az erdőbölküti Rákóczi Lajos magyartanár megunva a Léda-ház körüli temérdek hercehurcát és az ingatlan udvarának burjánzásáról szóló híreket, autóbá szállt nyolcadikos diákjaival, hogy kitakarítsa Ady egykori múzsájának, „a könyvek asszonyának” elhanyagolt portáját. Mint mondta, „emberségről példát, vitézségről formát” tettekkel kell adni, nem holmi magyarázkodásokkal, amivel a megyei szövetség korifeusai szolgálnak az elhanyagolt ingatlan ügyében. „Az ilyen dolgokat alapvető eszközökkel, a mi esetünkben seprűkkel, metszőollókkal, lapátokkal és egyéb kerti szerszámmal szokás megoldani” – mondta a köbölküti iskola tanára.

„Bár az utcán elhaladók meg-megnéztek bennünket, sőt bólogtak is hozzá, nekünk kettős hasznunkra vált az akció, mivel a hely jellege jó atmoszférát kölcsönzött egy interaktív irodalomórának is. Másfél órai munkával kiirtottuk a gázt, összeszedtük a szemetet, majd elmentünk a Kanonok-sorra és egyéb helyekre is, ahol a költő gyakrabban megfordult, és a Holnaposok szobránál is elidőztünk kicsit. Az összegyűjtött szemét és gaz eközben az utcán hevert, amit később utánfutóra raktunk, majd megpróbáltuk leadni a váradi szeméttelen, de mint kiderült, engedély hiányában nem tehetjük. Megelőzendő a hercehurcát és az utána való járást, leponyváztuk és hazavittük Erdőbölkütra” – mesélte nem kis malíciával a hangjában Rákóczi Lajos.

Nem mindennapi leckét adtak fel. Végül is úgy dukált, hogy az erdőbölküti költő múzsájának udvarát egy érmelléki kisfalú diákjai szabadítsák meg a gázból, mivel a megyeszerte erőltetett tulipános kalákák csak a „nagy megvalósításokra” terjednek ki. Kicsire nem adnak.

FOLYTATÁS A 9. OLDALON

A Léda-ház a nagyváradi Főutcán. A város magyarsága nem használhatja

Egy korrupciós történet kronológiája

A Tőkés László által vezetett Királyhágómelléki Református Egyházkerület 2002-ben a magyarországi Széchenyi-terv keretében 320 millió forintos támogatást nyert arra, hogy Ady Endre szülőfalujában, Ér-mindszenten Ady-zarándokhelyet, termálzállót és konferenciaközpontot hozzon létre. A magyarországi kormányváltás után azonban a Medgyessy-kormány a pénzt immár nem az egyházkerületnek, hanem az RMDSZ Bihar megyei vezetői által 2002 augusztusában bejegyzett Mecénás Alapítványnak folyósította, amely nem Ér-mindszenten, hanem Nagyváradon látott neki a terv megvalósításának. A Nagyváradra költöztetett projekt azonban csak részben valósult meg. A várostól 49 évre haszonbérbe vett egyhektáros telken felépült az Ady-központ, a melléje tervezett szállodának azonban csak a vázszerkezete készült el. A nagyváradi önkormányzat 2014 februárjában állapodott meg egy ingatlan-cseréről a Mecénás Alapítvánnyal. Az ingatlan-csere folytán az alapítvány Ady Endre múzsájának, Brüll Adélnak a 320 négyzetméteres lakóházát kapta meg a hozzá tartozó 500 négyzetméteres telekkel. A cseré előtt a Léda-ház értékét 283 ezer euróra (88 millió forint), az Ady-központ és a félkész szálloda értékét csaknem 310 ezer euróra (96 millió forint) becsülték. A különbséget a Mecénás Alapítvány az általa felhalmozott adóhátralék nagyobb részét törlesztette. Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) a pénzmosás és a sikkasztás tipikus példájának tekintette, hogy a Mecénás Alapítvány egy 283 ezer eurós ingatlant kapott az Ady-központért, amelynek felépítésére a magyar államtól 2003-ban és 2004-ben 1,1 millió eurós támogatást kapott. Az alapítvány elnöke, Kiss Sándor ellen – aki az RMDSZ Bihar megyei szervezetének az elnöke és a Bihar megyei önkormányzat alelnöki tiszttségét is betöltötte abban az időben – három esztendője többrendbeli pénzmosás, csúszópénz elfogadása, befolyással való üzérkedés és hivatali visszaélés miatt emelt vádat a korrupcióellenes ügyészség (DNA). A bűnvádi per a mai napig nem ért véget.